

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської та японської філології

Курсова робота з японської філології

на тему:

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ НА
ПОЗНАЧЕННЯ БОЛЮ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Яп04-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми: Японська мова і

література та переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.069 Східні мови та літератури

(переклад включно), перша – японська

Алимової Дарини Валеріївни

Науковий керівник: **викл. Дементьєва**

Тетяна Сергіївна

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ.....	5
1.1. Загальна характеристика та особливості експресивної лексики	5
1.2. Оноματοпея як засіб вираження експресивності в японській мові	8
1.3. Експресивна лексика на позначення болю та роль гітайго в цьому	11
Висновки до Розділу 1	15
РОЗДІЛ 2 ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ БОЛЮ НА ОСНОВІ ТЕКСТОВИХ ТА МУЗИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	16
2.1. Експресивна лексика на позначення болю в медичному глосарії.....	16
2.2. Експресивна лексика на позначення болю в манзі «Наікуу!!»	19
2.3. Експресивна лексика на позначення болю, страждань в музиці	24
Висновки до Розділу 2	27
ВИСНОВКИ	29
АНОТАЦІЯ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ВСТУП

Кожна мова має унікальний та багатий словниковий склад лексики та японська мова не є виключенням.

Експресивна лексика – це невід’ємна частина японської мови, що відіграє важливу роль у вираженні почуттів, стану, емоцій, а також є важливим засобом формулювання думок та комунікації.

Експресивна лексика - явище, що представляється набором слів та фраз для точнішої передачі думок та відчуттів. В даній курсовій роботі ми розглянемо загальні характеристики, особливості використання ономапоєї на позначення болю на основі медичного глосарію, манги та текстів пісень, порівняємо та визначимо роль експресивної лексики в японській мові.

Актуальність теми важко заперечити, адже японська мова багата своєю експресивною лексикою, а ефективне використання експресивних слів і виразів допомагає точніше передати стан та думки, навіть інтенсивність та характер болю особистості.

Метою роботи є дослідження експресивної лексики на основі текстових та музичних матеріалів.

Завдання роботи:

1. Розглянути теоретичні засади дослідження експресивної лексики зокрема в японській мові та особливості її використання;
2. З’ясувати, яку роль має ономапоєа, зокрема гітайго, у вираженні емоційності;
3. Проаналізувати експресивну лексику на позначення болю на основі текстових та музичних матеріалів.

Об’єкт дослідження курсової роботи - експресивна лексика на позначення болю в японській мові.

Предметом є особливості використання експресивної лексики на позначення болю в японській мові.

Матеріалом дослідження слугують 22 одиниці експресивної лексики з медичного глосарію, який відредагований та опублікований Азіатським фондом добробуту та освіти, 20 одиниць експресивної лексики з манги «Haikyuu!!» та лірика п'яти пісень (Fuji Kaze «満ちてゆく», indigo la End «心変わり», Kenshi Yonezu «Lemon», Stray Kids «Lost Me», Radwimps «前前前世»)

Методом дослідження є метод суцільної вибірки досліджуваних одиниць та їхній порівняльний аналіз.

Наукова новизна цієї роботи полягає в тому, що було отримано додаткові матеріали в результаті дослідження особливостей використання експресивної лексики на позначення болю в японській мові.

Розгляд обраної теми може мати **практичне значення** для медичної та психологічної діяльності, а також для вивчення мовних та культурних особливостей японської мови.

Обсяг роботи становить 36 сторінок і складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації японською мовою та списку використаних джерел.

У вступі висвітлюється актуальність теми, мета та завдання роботи, об'єкт, предмет, вказується матеріал та метод дослідження, визначається наукова новизна та практичне значення, наводиться обсяг та структура роботи.

У першому розділі викладаються теоретичні засади дослідження експресивної лексики в японській мові. Другий розділ присвячений дослідженню експресивної лексики на позначення болю на основі текстових та музичних матеріалів.

У висновках наведено основні результати нашого дослідження.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

1.1. Загальна характеристика та особливості експресивної лексики

Лексичний склад мови – це сукупність слів та словосполучень, які використовуються для вираження різних концепцій, ідей та понять у мові. Це основна складова частина мови, яка включає в себе слова різних частин мови. Лексичний склад будь-якої мови не може бути однорідним і на основі різних критеріїв виділяють такі категорії лексичних одиниць:

- за сферою вживання – загальноживану лексику та стилістично забарвлену, яку вживають у певних сферах спілкування (поетична, розмовна, наукова, професійна лексика, просторіччя, арготизми, регіоналізми, діалектизми);

- за емоційним забарвленням – нейтральну та емоційно забарвлену (експресивну) лексику;

- з історичного погляду – неологізми, архаїзми, історизми;

- за походженням слів або позначених ними реалій – запозичення, варваризми, інтернаціоналізми;

- за функціонуванням у мовній системі – активну і пасивну лексику, потенційні слова, okazionalizmi.

Нас цікавить саме експресивно забарвлена лексика, тож розглянемо поняття експресії.

У сучасному мовознавстві поняття експресії та експресивності вчені трактують по-різному. Наприклад, Колесник Г. (1978) вважає: «експресія – це те, що протиставляється стандарту, марковане, характерне». Селіванова О. (2008) трактує наступне: «Експресивність пов'язують із прагматичним впливом висловлення на адресата, що зумовлює специфіку оформлення думки».

Експресія тлумачиться як «виражально-зображувальна якість мовлення, що відрізняє його від звичайного»; «те, що передбачає вираження нетривіальністю

(художнього) змісту»; «виразність (або зображувальність) мовлення, така його якість, завдяки якій воно набуває стилістичної маркованості (емоційності, образності) і стає спроможним передати певний нетривіальний містить»; «виразність, сила прояву почуттів, переживань» (Ахманова, Потебня, Дідук; інтернет-ресурс).

Виходячи з вищезазначеного можна вважати, що експресивна лексика – це сукупність слів та словосполучень, що використовується для вираження емоцій, почуттів, настрою та інших внутрішніх станів особистості. Вона може включати слова, вирази, фрази або конструкції, які підкреслюють інтенсивність висловлювання та допомагають передати інформацію з емоційним забарвленням. Експресивна лексика використовується для створення емоційного звучання мови та збагачення сприйняття мовного висловлення.

Оскільки в лексичній системі будь-якої мови є нейтральна та емоційно забарвлена лексика, розглянемо як можна охарактеризувати склад лексики української літературної мови, пов'язаної з експресивним відтінком.

Емоційно забарвлену лексику української мови можна визначити за наступними групами (Помирча, 2019):

- 1) слова, що виражають емоції та почуття, але не здатні їх назвати (емоційні вигуки);
- 2) слова, що можуть викликати емоції й почуття, але не виражають і не передають їх (мир, голод, смерть, пожежа та ін.);
- 3) слова, що лише називають емоції, почуття і стани, але не виражаючи й не передаючи (любов, ненависть, радість, злість, сумувати, плакати та ін.);
- 4) слова, що виражають, передають і викликають емоції та почуття (матусенька, очманіти, лишенько та ін.)

Експресивна лексика в японській мові має власні характеристики, такі як:

- 1) вживання спеціальних слів та виразів, які виражають та називають емоції і стани;

Лексика японської мови налічує велику кількість слів та виразів на позначення конкретних емоцій і станів, наприклад слово «うれしい» (ureshii), що означає

«радісний/щасливий»; «落ち込む» (ochikomu) – «відчувати депресію, мати пригнічений стан»

2) уживання виразів формальності;

Для японської мови є характерним вживанням суфіксів та виразів ввічливої мови, які використовуються для підсилення виразності сказаного керуючись статтю, віком і статусом адресата для емоційної виразності й поваги до реципієнта. Наприклад, суфікси «様» (sama), «さん» (san), «ちゃん» (chan), «くん» (kun), які приєднують до імен для вираження поваги чи міжособистісних взаємин між мовцями.

3) вживання ідіоматичних виразів;

Японська мова має багатий запас ідіом та фразеологізмів, які використовуються для позначення різноманітних почуттів та емоцій. Наприклад, «心の声» (kokronokoe), що буквально означає «голос серця». Дана ідіома використовується на позначення внутрішніх почуттів, інтуїції, або внутрішнього голосу, що має вплив на поведінку людини або її рішення.

4) використання звукових ефектів та ономапопей;

Японська мова має багату звуконаслідувальну лексику на позначення різноманітних звукових ефектів, такі як звуки, що наслідують природні явища або емоційні вирази, які виражають експресивне забарвлення, наприклад слово «うきうき» (ukiuki), що означає стан радості та щастя, піднесеного настрою; «いらいら» (iraira) – дратівливий стан, слово, яке передає злість.

5) вираження емоційності граматичними конструкціями;

Деякі граматичні конструкції в японській мові (граматичні конструкції ввічливої мови або частки наприкінці речення) можуть використовуватися для підкреслення виразності мовлення. Наприклад, зміна мовцем форми дієслова «する/します» (suru/shimasu) на «いたします» (itashimasu) для вираження скромності та покори перед співрозмовником. Також часто використовують конструкцію «-てしまおう», яка виражає неочікуваність, непередбачуваність ситуації та має негативний підтекст, а саме підтекст розчарування. Наприклад, «私は財布を忘れってしまった»

(watashiwa saifu wo wasereteshimatta) – «Я забув/ла гаманець». Ця конструкція надає емоційного забарвлення, в нашому випадку виражає невдачу та розчарування, спричинене неочікуваним забуттям гаманця.

Невід’ємною частиною передачі емоційності є інтерджекції – слова-вигуки, частки, які не завжди мають чітку граматичну структуру і включаються в мову в моменти радості, розчарування, здивування або страху, не лише передають самі почуття, але і відображають загальну атмосферу та емоційну підтримку спілкування. В японській мові такий пласт лексики називається «感動詞» (kandoushi). Вони є важливою частиною комунікації не лише для вираження емоційності, а й для позначення сприйняття інформації мовцем та реакції на отриману інформацію. Серед японських інтерджекцій поширеними є : «うわっ» (uwa’) – ого, вау; «わあ» (waa) – вау; «きゃっ» (kya’) – використовується на позначення подиву, страху. Варто зазначити, що такі вигуки використовують не лише під час особистісного спілкування, а також ними часто керуються під час віртуального спілкування в Інтернеті.

До того ж, спеціальні емоційно-підсилювальні вирази та фрази використовуються для надання більшої вагомості висловлюванням та підкреслення їхнього значення, але особливий акцент приділяється не лише самим словам, але й інтонації, яка допомагає виразити емоційний стан ще чіткіше та виразніше. Інтонація є важливим засобом для емоційної передачі інформації, а що стосується японської мови, то інтонування відіграє провідну роль у сприйнятті та розумінні сказаного. Це допомагає створити динамічне та ефективне мовлення.

1.2. Ономапея як засіб вираження експресивності в японській мові

В японській мові особливий шар лексики займають ономапеї. Вони відіграють ключову роль у створенні живописних образів та передачі емоцій через мову, відображають у нашому мовленні різноманітні звуки, явища, дії та емоції у словесній формі, збагачуючи текст та роблячи його більш виразним, . додаючи

живості та виразності мовленню, а також допомагаючи передати конкретні сцени чи образи з більшою емоційною зв'язаністю.

В індоєвропейському мовознавстві на позначення ономатопеї як унікального мовного явища існує чи немало термінів, які як: ономатопея, ономатопоетична лексика, звуконаслідування, звуконаслідувальна лексика, фонетично вмитивовані лексичні одиниці, ідеофони, мімеми, образотворчі слова тощо.

Як для звукосимволічних слів – зазвичай званих «ідеофонами» в інших мовах, одним із найскладніших питань для японських міметиків було те, як їх визначити (Hamano, 1998; Tamori & Schourup, 1999).

Семантично звук є найпоширенішим доменом, ідентифікованим для ідеофонів між мовними ознаками (Dingemans, 2012). Ідеофони виступають у ролі «звукових значків», які зображують події та явища за допомогою текстової передачі звуку. Наприклад, «^hひ^oふ^u う^hひ^oふ^u う^h» (руиуруиу) є звуконаслідувальним словом, який характеризує звук вітру.

Проте, деякі неслухові області, такі як психологічні стани, мабуть, досить важко представити через ідеофони. Наприклад, слово «ワクワク» (wakuwaku) вже виступає ономатопеєю на позначення стану приємного схвилювання, моменту в перебуванні очікування чогось, і в даному випадку важко надати цьому слову визначення «ідеофон», адже наслідування звуків природи чи інших істот, предметів не є характерним для «ワクワク».

Японська ономатопея, яка налічує кілька тисяч форм, якщо не більше (Kakehi, 1996; Ono, 2007), охоплює широкий спектр сприйняття інформації навколишнього середовища сенсорним шляхом, включаючи внутрішні почуття (Kita, 1997).

Таким чином, окрім наслідування звуків природи та навколишнього світу, ономатопея передає внутрішній стан предметів, який важко, а іноді неможливо охарактеризувати за допомогою звуків, надаючи таким об'єктам емоційної виразності.

Сучасна лінгвістика постійно розвивається, оскільки це прогресивна наука. Проте проблемним моментом у вивченні звуконаслідувальної лексики в японській мові є класифікація міметичних слів за єдиним стандартом, і як відомо вона є

нечіткою. Натомість існують різноманітні класифікації оноματοпоетичної лексики за всебічними критеріями.

Беручи за приклад класифікацію Кобелянської О. та Егава Х., оноματοпоетична лексика поділяється на такі групи:

- 1) 擬音語 (giongo) – слова на позначення звуку;
- 2) 擬声語 (giseigo) – слова на позначення голосу живих істот;
- 3) 擬態語 (gitaigo) – слова на позначення дії, стану;
- 4) 擬情語 (gijougo) – слова на позначення стану, відчуттів

Розглянемо детальніше явище оноματοпеї відповідно до вищезазначеної класифікації.

Гіонго – слова, які імітують звуки природи, живих істот, а також звуки предметів та дій. Цю ланку слів ще називають «слова, що наслідують звук». Наприклад, «雨がざあざあ降っている» (ame ga zaazaa futteiru) – ллє дощ; «ざあざあ» означає звук, яким супроводжується проливний дощ.

Гісейго – слова, які імітують лише голоси живої природи. Вважається, що гіого – це вужче значення та є підвидом гіонго. До цієї ланки належать такі слова: «わんわん» (wanwan) – звук гавкоту собак; «おぎゃ»(ogya) – звук, який характеризує плач дитини.

Гітайго – слова, які за допомогою текстової форми передають фізичні стани, дії, умови навколишнього середовища, тобто використовуються на позначення незвукових явищ. За словами Шаповал. О. (2020) «гітайго класифікуються як лексичні одиниці, вимова яких створює образне, імітуюче враження про значення лексичної одиниці». Прикладом таких слів можуть бути «つるつる» (tsurutsuru) – слово на позначення гладкої, слизької поверхні, «きらきら» (kirakira) – слово, яке характеризує блискучі поверхні, та інші.

Гіджьоуго – слова, що виражають емоції, міміку, внутрішні стани людини.

Наприклад, «からから» (karakara) – стан пересушеного горла, «ふらふら» (furafura) – стан, який характеризує слабкість, втомленість. Деякі дослідники відносять клас гідзьоуго як підвид класу гітайго.

Отже, у японській мові ономапопея відіграє значущу роль як засіб виразності та експресивності. Цей феномен лексико-семантичного характеру є ключовим елементом мовної системи, що відображається у специфічних механізмах вираження звуків, рухів та емоційних станів. Ономапопеї в японській мові не лише імітують звуки та фізичні події, але й слугують засобом передачі чуттєвих нюансів, що сприяє емоційній експресії та глибині мовного висловлення. Їх використання забезпечує підвищення ефективності комунікативного процесу, роблячи мовлення більш насиченим та експресивним.

1.3. Експресивна лексика на позначення болю та роль гітайго в цьому

Експресивна лексика спрямована на вираження болю є одним з ключових аспектів культури, який відображається у різних мовних системах. Одним із найцікавіших моментів цього явища є роль гітайго – японських ономапопей, які відтворюють звуки та враження, пов'язані зі стражданням та болем. У цьому підрозділі ми розглянемо різноманітні аспекти використання гітайго в японській мові для вираження фізичного та емоційного стану, а саме дискомфорту, також їхню роль у сприйнятті болю та способи, якими вони допомагають створити більш експресивне та змістовне мовлення.

Загальною є думка, що гітайго прийнято вважати аналогом терміну «звукосимволізм» (Шаповал, 2020). Розглянемо терміни «звукосимволізм» та «гітайго».

Термін «звукосимволізм» використовується, «коли звукова одиниця, така як фонема, склад, ознака, або тон, як кажуть, виходить за межі своєї лінгвістичної функції як контрастної одиниці, що не несе значення, до прямого вираження певного значення» (Nuckolls, 1999)

Звукосимволізм – це явище в лінгвістиці, яке виражається у відображенні звуків або шумів мовними засобами. Він полягає у тому, що слова чи вирази імітують або

відтворюють звуки, які характерні для описуваного об'єкта чи явища. Звукосимволізм є важливим аспектом мовної експресії, він дозволяє збагатити мову за допомогою відтворення реальних аудіальних вражень та створювати більш деталізовані та виразні описи об'єктів чи подій.

Звукосимволізм охоплює широкий діапазон спостережуваних явищ, такий як форма та розмір предметів, рух, стан, а також особливості матеріалів та їхню текстуру, міміку та поведінку тварин, фізичний та емоційний стан людини.

Гітайго (擬態語) – це вид звукосимволізму, лексична імітація чогось, що не видає звуку, наприклад стану чи емоцій.

За словами американського дослідника Sharlin N. (2009) «гітайго – це слова, що описують фізичні та емоційні стани».

Розглянемо як саме експресивно передається біль в японській мові та який зв'язок має клас слів гітайго у вираженні стану людини.

Біль – це фізичний дискомфорт або негативне відчуття, яке може мати не лише фізичне, а й внутрішнє, емоційне проявлення. Він може виникати в результаті різноманітних причин, від травми та захворювань до стресу та емоційного перенапруження. Біль може бути гострим, тупим, пульсуючим або хронічним, і впливати на наше емоційне становище по-різному.

Зазвичай, коли ми відчуваємо біль, ми не лише фізично страждаємо, але й можемо переживати різні емоції, такі як тривога, роздратування, злість чи безпорадність. Це може бути пов'язано зі страхом перед тим, що може викликати або підсилити біль, або з нерозумінням та невпевненістю у власних силах подолати його. Тож, біль – це не лише фізичне відчуття, але й складний емоційний процес, який може впливати на наше психічне становище.

В українській мові є свої вирази та засоби для передачі болісного стану та дискомфорту. Ось декілька способів, які можна використовувати для вираження болю:

1) слова та фрази: Наприклад, «болить», «боляче», «страждаю», «мучуся», «відчуваю біль»;

2) звуки та вигуки: Вигуки болю, такі як «ой!», «ах!», «ай!» можуть бути використані для передачі реакції на фізичний дискомфорт або біль;

3) описові слова та вирази: Слова, що описують відчуття болю («гострий», «тупий», «ниючий», «пронизливий», «пульсуючий»).

У японській мові біль також може бути виражений різними способами, зокрема:

1) за допомогою звуків та вигуків: «ああっ!» (aa) або «うわっ!» (uwa) - це вигуки болю або несподіваного дискомфорту, які можуть використовуватися у ситуаціях травми або надзвичайного болю;

2) за допомогою звуко символізму – гітайго : Як зазначено раніше, використання гітайго дозволяє імітувати звуки, які асоціюються зі стражданням, наприклад, «ずきずき» (zukizuki) – «довготривалий пульсуючий біль» або «ひりひり» (hirihiri) – «пекучий, біль з поколюванням»;

3) за допомогою лексичних виразів: Деякі слова або вирази безпосередньо вказують на почуття болю, наприклад, «痛い» (itai), що означає «болить»;

4) фрази з описом стану: Існують фрази, які описують відчуття болю, наприклад, «胸が苦しい» (mune ga kurushii) – «серце стискає біль», використовується більше для передачі душевного болю ; «お腹が痛い» (onaka ga itai) – «болить живіт»; «激痛» (gekitsu) – «гострий, різкий біль».

Порівнюючи методи пей болю в українській та японській мовах, ми можемо спостерігати подібність способів його вираження. В обох мовах використовується засіб передачі болісного стану за допомогою вигуків, лексичних виразів та описових слів, однак засіб звуко символізму є характерним лише для японської мови. Маємо логічне пояснення такому явищу.

Японська лексика не налічує в собі широкий спектр прикметників та прислівників у вжитку, натомість має універсальний шар лексики – ономапею, яка в свою чергу має складну структуру поділу та класифікації до якої належить звуко символізм (гітайго).

Слова-гітайго відіграють ключову роль у передачі болю у японській мові через свою здатність імітувати звуки та ситуації, пов'язані з ним. Наприклад, вже вище

згадане слово «ずきずき» (zukizuki) передає відчуття пульсуючого, ритмічного болю, що може бути характерним для мігреней або м'язового напруження. Коли людина відчуває гострий, різкий біль, вона може використовувати слово «キリキリ» (kirikiri), що викликає асоціації з випаленням чи відрізанням, щоб передати інтенсивність свого страждання.

Додатково, звукосимволізм може також використовуватися для опису різних типів болю та їх характеристик. Наприклад, слово «がんがん» (gangang) може описувати гнітючий, тупий біль, який поширюється по всьому тілу, що може бути характерним для м'язового перенапруження або головного болю. У той час, слово «ジリジリ» (jirijiri) може відтворювати відчуття свербіння або гострого, подразливого болю, яке часто спостерігається при опіках або ураженні нервів.

Таким чином, звукосимволічні слова в японській мові виконують важливу функцію у передачі різноманітних відчуттів та емоцій, пов'язаних з болем, та допомагають створити більш глибокий імпресійний вплив у комунікації.

Слід зазначити сфери використання лексики на позначення болю.

Беззаперечно, така лексика є важливою в медичній сфері. У медичному контексті звукосимволізм використовується лікарями для опису та уточнення відчуттів пацієнтів під час медичного огляду або консультації.

В повсякденному спілкуванні люди часто використовують гітайго для опису свого власного стану здоров'я або для співчуття до інших людей, які відчувають біль.

У творчій сфері та літератури письменники часто використовують звукосимволізм для створення виразних описів болю в художніх творах та літературі, що допомагає читачам краще зрозуміти емоційний стан персонажів.

У сценаріях для театральних вистав або фільмів гітайго може використовуватися для передачі болю через звуковий ефект або в діалогах персонажів.

Гітайго може використовуватися у медійних матеріалах та рекламних кампаніях для передачі інтенсивності та емоційного впливу болю, що сприяє залученню уваги аудиторії.

Вищезазначені сфери використання звукосимволізму як засобу експресивного вираження болю демонструють, як гітайго в японській мові може бути використаний для виразного опису болю в різних контекстах та для різних цільових аудиторій.

Висновки до Розділу 1

Огляд теоретичних основ експресивної лексики в японській мові розкриває значущість цього явища як ключового компонента комунікації. Експресивна лексика допомагає мовцям передавати свої емоційні стани, нюанси сприйняття та виразності в мовленні. Вивчення цього аспекту мови виявляє різноманітність та багатофункціональність засобів виразності, які використовуються в японському мовленні.

Зокрема, звукосимволізм дозволяє мовцям передати звукові ефекти, які можуть виникати в природі, в побуті або в емоційних станах. Це важливо для створення образів та атмосфери у літературі, мистецтві та повсякденному спілкуванні.

Використання експресивної лексики в різних контекстах, таких як літературна творчість, розмовна мова, масові медіа, театр та кіно, відображає багатогранність мовленнєвого акту. Це свідчить про широкий спектр можливостей, які надає експресивна лексика для збагачення мовного виразу та виразності у комунікації.

Експресивна лексика на позначення болю у японській мові відіграє значну роль у передачі фізичних та емоційних відчуттів. Різноманітність термінів і виразів, призначених для опису болю, дозволяє мовцям точніше виразити інтенсивність, характер та місце його виникнення. Такі слова допомагають передати не лише фізичні відчуття, але й емоційну реакцію на біль.

У загальному контексті, вивчення теоретичних засад експресивної лексики в японській мові допомагає глибше зрозуміти природу мовлення, ефективно використовувати мовні засоби та розширити мовні навички для досягнення комунікативних цілей.

РОЗДІЛ 2

ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ БОЛЮ НА ОСНОВІ ТЕКСТОВИХ ТА МУЗИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

2.1. Експресивна лексика на позначення болю в медичному глосарії

У попередньому розділі ми проаналізували теоретичні засади експресивної лексики японської мови, в основному загальні характеристики та особливості, розглянули явище ономапопеї, види експресивної лексики та роль гітайго на позначення болю. Для нашого практичного дослідження було обрано текстові матеріали, зокрема медичний глосарій японською мовою.

Як було зазначено, експресивна лексика відіграє важливу роль у медичній сфері. Беззаперечно, у контексті медицини використання звуко символізму дозволяє лікарям детально описувати та уточнювати симптоми та відчуття пацієнтів під час медичного обстеження або консультації. Це допомагає забезпечити більш точну діагностику та ефективне лікування, оскільки так фахівці можуть краще розуміти та враховувати індивідуальні потреби та стан пацієнтів. Оскільки наше дослідження пов'язане з болем, який є характерним для вжитку в медичній сфері, було проаналізовано лексику, зокрема експресивну лексику (слова гітайго), наведену в медичному посібнику.

Медичний глосарій – це словник або збірник термінів, що використовуються у медичній сфері. Він містить пояснення та визначення термінів, які застосовуються лікарями, медичними працівниками та іншими фахівцями у галузі охорони здоров'я. Медичний глосарій може бути корисним для студентів медичних університетів, лікарів, медичних перекладачів та будь-якої особи, яка цікавиться медичною термінологією. Посібник допомагає у зрозумінні та використанні специфічних термінів та понять, якими керуються у медичній практиці.

Розглянемо як проводяться медичні обстеження в лікарнях Японії.

Під час загального медичного обстеження в Японії, пацієнти спочатку проходять анкетування. В опитуванні можна зустріти запитання на кшталт: попередньої історії хвороби, негативних звичок, параметри зросту та ваги, а також

симптоми та характер болю, що турбують хворого. Тож одним із запитань є «どんなふうに痛みますか» (donnafuuni itamimasuka) – «Як болить?! Який характер болю?». Серед варіантів можна використати звуко символічну лексику на позначення болю, а саме:

- チクチクする痛み (chikuchikusuru itami): біль, що поколює;

足がしびれてチクチクする – ноги оніміли та поколюють;

- ヒリヒリする痛み (hirihirusuru itami): біль німіючий

サッカーで転んで、ひざがヒリヒリする – впав, граючи у футбол, і коліно

тепер болить (оніміло);

- ズキズキする痛み (zukizukisuru itami): біль, що пульсує

頭がズキズキしている – голова пульсує;

Окрім вищенаведених гітайго, також використовують засіб передачі болю за допомогою описуючих слів та виразів. Наприклад:

- 刺し込むような痛み (sashikomuyouna itami): колючий біль;

- 針で刺すような痛み (haridesasuyouna itami): пекучий біль;

- しめつけるような痛み (shimetsukeruyouna itami): стискаючий біль;

- さわると痛い (sawaruto itai): болючість при дотику

Підчас простуди чи загального поганого самопочуття для опису симптомів використовуються такі гітайго:

- ぜいぜいする (zeizei): для опису хрипів, важкого дихання

胸がぜいぜいいう: хрипи у грудях;

- ぞくぞくする (zokuzokusuru): відчуття холодного ознобу

風邪がひくかもしれない。体がぞくぞくする – Мабуть заболів. Мене

морозить;

- ざわざわする (zawazawasuru): відчуття нервового ознобу

なんか心がざわざわしている – Мені не спокійно, серце збентежено;

- ふらふらする (furafurasuru): характеризує стан запаморочення;

立ったら頭がふらふらした – Коли встав, то голова запаморочилася;

- くらくらする (kurakurasuru): характеризує стан, коли темніє в очах;

立ったら頭がくらくらした – У голові потемніло, коли встав;

- むかむかする (mukamukasuru): характеризує відчуття нудоти

食べて過ぎて胃がむかむかする – Коли переїм, мене нудить

Слова для опису інших симптомів та дискомфортних станів:

- お腹がすくと (onakagasukuto): біль, коли відчувається голод;

- 目がゴロゴロする (megagorogorosuru): щось потрапило в око, відчуття

дискомфоту від стороннього тіла в оці;

- ぼんやり見える (bonyari mieru): не бачити чітко, мати затуманений зір

- がんがんする (gangansuru): використовується для опису болю, який

відчувається як гучний шум в голові, ніби розривається із середини;

お酒を飲み過ぎて、頭ががんがんする – Випивши багато алкоголю, голова

тріщить.

- きりきりする (kirikirisuru): використовується на позначення болю в

шлунку

胃がきりきりして食べられない – Болить шлунок, не можу їсти;

- いがいがする (igaigasuru): характеризує стан першіння в горлі

昨日からのどがいがいがしている – З вчорашнього дня першить у горлі;

- むずむずする (muzumuzusuru): використовується на позначення лоскоту,

свербіння

花粉で鼻がむずむずする – Від пилку ніс свербить;

- ぱんぱんする (panpansuru): характеризує стан, коли тіло набрякає

昨日たくさん歩いたから、足がぱんぱんだ – Вчора багато ходив, тому ноги

набрякли:

- ツーンと (tsuunto): описує різкий, ріжучий біль

酸っぱい臭いで鼻がツーンとする – Від кислого запаху ніс ріже./ У ніс вдарив кислий запах

Можемо проаналізувати, що характер болю в медичному глосарію характеризується як і гітайго, так і описовими словами й виразами. Але слід зазначити, що звуко-символічної лексики значно більше ніж фраз, які трактують біль порівняльним способом з іншими явищами чи об'єктами навколишнього середовища, а також прямо називаючи їх.

2.2. Експресивна лексика на позначення болю в манзі «Haikyuu!!»

Перед проведенням дослідження слід зазначити, що обраний нами матеріал для аналізу є спортивна манга «Haikyuu!!» написана та проілюстрована Харучі Фурудате. Зазвичай література такого жанру насичена звуко-символічними та звуковідтворювальними елементами, відомими як ономотопеї. «Haikyuu!!» написана в жанрі «шьонен», який розрахований для хлопців 12-18 років, проте манга користується популярністю серед широкої вікової аудиторії, як серед хлопців, так і серед дівчат.

Оскільки манга жанру «шьонен» має динамічний сюжет, використання в ній експресивної лексики та звуко-символізму допомагає читачеві сприйняти події та атмосферу твору загалом, зрозуміти стан та емоції героїв, точніше відчуті нюанси та напруженість моментів.

Метою нашого дослідження є аналіз експресивної лексики, огляд засобів якими, вона виражена, також ми звернемо особливу увагу на лексику на позначення болю, не лише фізичного, а й душевного (за умови, що серед обраних одиниць матимемо описи внутрішніх страждань).

Манга «Haikyuu!!» - це спортивна манга, яка розповідає про команду волейбольного клубу середньої школи та їхні зусилля, щоб стати найкращою збірною в Японії. Твір пронизаний переживанням, конкуренцією, піднімає такі важливі теми як дружба, співпраця та розвиток особистості через спорт. Оперуючись характерними ознаками для вищезазначеного коміксу, в результаті ми обрали саме цю мангу для аналізу експресивної лексики.

Для нашого дослідження було обрано перший том манги, який складається з 7 епізодів та 171 сторінки. Загальна кількість ономапопей складає більше 300 одиниць. Проте для нашого дослідження важливо зосереджуватись на експресивній лексиці, яка передає фізичний біль, дискомфорт, внутрішні переживання та страждання. Тому було проаналізовано лише 20 одиниць. Виходячи з цього пропонуємо класифікувати їх за такими критеріями:

- 1) Загальна кількість ономапопей;
- 2) Експресивна лексика на позначення фізичного болю та дискомфорту, внутрішніх переживань та страждань;
- 3) Спосіб вираження експресивної лексики:
 - вживання спеціальних слів та виразів, які виражають та називають емоції і стани;
 - застосування виразів формальності;
 - вживання ідіоматичних виразів;
 - використання звукових ефектів та ономапопей;
 - вираження емоційності граматичними конструкціями;
 - застосування інтерджекції – слів-вигуків

Метою нашого дослідження буде аналіз експресивної лексики на позначення болю японською мовою, її переклад на українську за допомогою лексичного, контекстуального та адаптивного способів перекладу та визначення способи вираження експресії.

Наступним нашим кроком буде створення таблиці, яка матиме три стовпчика, а саме: перший – «Експресивна лексика на позначення фізичного болю, дискомфортного стану та внутрішніх переживань», другий – «Значення», третій – «Спосіб вираження експресивної лексики».

Експресивна лексика на позначення фізичного болю, дискомфортного стану	Значення	Спосіб вираження експресивної лексики

та внутрішніх переживань		
ぞろぞろ	1) Один за одним; 2) Для опису неприємного відчуття від дрібних комах, ніби вони повзають по шкірі	використання звукових ефектів та ономапей
ビクウッ	Описує страх, тремтіння	використання звукових ефектів та ономапей
ぎくっ	1) описує стан напруженого тіла від хвилювання; 2) на позначення болю від раптового вигину	використання звукових ефектів та ономапей
ドキドキ	На позначення звуку серцебиття (від тривоги, хвилювання)	використання звукових ефектів та ономапей
ぐゆるるる	Звук на позначення буркотіння шлунку та несправної роботи шлункового тракту; характеризує біль в животі	використання звукових ефектів та ономапей
ゴログルルル	Те саме, що й «ぐゆるるる», але з більшою експресією	використання звукових ефектів та ономапей

いっ	Звук на позначення болю від удару (похідне від «痛い»)	вигук
痛えっ	«боляче»	вживання слів та виразів, які виражають та називають емоції і стани
あうっ	«ай!»; вигук на позначення болю	вигук
びくっ	Те саме що й «ビクウツ»	використання звукових ефектів та ономапей
ピリピリ	Описує пульсуючий біль, напруження нервів та м'язів	використання звукових ефектів та ономапей
ヒイツ	Звук, який виникає від вдиху через стиснуті зуби, що є характерним для реакції на больові відчуття від сильного удару	Використання звукових ефектів, вигук
はあああ	Тяжкий, глибокий видих; «Ах..»	вигук
ガーン	Описує стан емоційного здивування, шоку, ніби отримав удар та біль від нього, але в емоційному плані	використання звукових ефектів та ономапей
バクバク	Описує дискомфортний стан від сильних ударів серця	використання звукових ефектів та ономапей

ぎゃあ	Вигук, який мимоволі з'являється із-за поразки, сильних страждань; «Ох...»	вигук
ガタガタ	Описує неспокійний стан тіла, його тремтіння від страху або нервового збудження	використання звукових ефектів та ономатопей
ボエーツ	Характеризує глухий крик, спричинений болем від удару	вигук
苦しい。もう止まってしまうたい。	«Важко. Вже хочу зупинитись (здатися)»	вираження емоційності граматичними конструкціями; ～てしまい передає бажання завершити дію та має відтінок шкоди, жалю
ヘラヘラ	Описує безсилий стан, тремтіння тіла	використання звукових ефектів та ономатопей

Маємо такі результати:

- З 20 досліджуваних одиниць, експресивна лексика на позначення болю виражена за допомогою використання звукових ефектів, а саме звукосимволізму; якщо розглядати з перспективи японської лінгвістики, то 13 одиниць з 20 представлені гітайго;
- 5 лексичних одиниць з 20 – інтерджекції (вигуки);
- 1 одиниця «痛えつ» - виражена способом вживанням слів, які прямо називають та відображають емоції, стани;

- 1 одиниця «苦しい。もう止まってしまいたい» емоційність якої передається за допомогою зміни граматичних конструкцій

Тож, 65% експресивної лексики на позначення болю в першому томі манги «Наіку!!» представлена ономапоєю (гітайго), 25 % - це вигуки, та по 5% - слово, яке прямо називає стан та граматична конструкція, що несе в собі емоційний відтінок.

Досить легко пояснити, чому переважна кількість лексичних одиниць є гітайго, адже за словами Кобелянської О.(2013) було зазначено, що багато лінгвістів стверджують, так як в японській мові мала кількість лексем (передусім дієслівних), тому вона і потребує більшу кількість ономапоетичних слів для компенсації недоліків окремих лексем і наданню відтінків значень.

Щодо емоційності, яка була передана лише один раз за допомогою граматичної конструкції є інше пояснення. Специфіка японської манги полягає в тому, щоб передавати широкий спектр емоцій за допомогою зображень та звукосимволічної лексики, тож не завжди можна зустріти повністю граматично оформлені репліки персонажів. Зазвичай вони написані в простому стилі, з мінімальною кількістю знаків для того, щоб не навантажувати читача, проте використання графічно-обрамлених звукових ефектів є природнім для лексики в манзі.

2.3. Експресивна лексика на позначення болю, страждань в музиці

Для більш детального дослідження особливостей використання експресивної лексики на позначення болю в японській мові ми вирішили розглянути це явище в сфері музики, посилаючись на тексти японських пісень.

Попередні лінгвістичні дослідження популярних пісень зосереджувались насамперед на словах, що використовуються в ліриці пісень, тоді як Кобаяші, Кано та Сузукі (2013) проаналізували всі типи вживаних слів у текстах інші дослідники аналізували лише конкретні слова. Кінджо (2013) і Сузукі та Хосоя (2014) зосередилися на високочастотних словах, тоді як інші аналізували іменники та дієслова (Каяне, 2002).

Ми в свою чергу маємо на меті розглянути 5 японських пісень, їхню лірику та з'ясувати, яким чином японці передають емоційність на позначення болю.

Слід зазначити, що об'єктами наших досліджень будуть пісні про кохання та життєві ситуації, з меланхолійними, можливо зі сумними мотивами, адже серед таких пісень краще буде зрозуміти експресивну лексику на позначення болю, страждань та переживань.

У пісні відомого японського артиста - Fuji Kaze «満ちてゆく» ми обрали для дослідження ономапоєю «カラカラ» з рядка «カラカラな心にお恵みを».

Слово «カラカラ» має декілька значень і ось деякі з них:

- характеристика гучного звуку;
- характеристика звуку дотику металевих предметів;
- характеристика гучного сміху;
- характеристика пустоти;
- характеристика сухого стану

Як ми можемо спостерігати, обране нами слово має багато значень, але в контексті лірики, а саме «カラカラな心にお恵みを» матиме переклад «Благослови своє спустошене серце». Завдяки цій ономапоєї, ми відчуваємо емоційність, нам легше зрозуміти атмосферу, яку хотів передати артист і вислів «спустошене серце» несе в собі відтінок розпачу та смутку.

У пісні «心変わり» групи indigo la End ми обрали останній рядок лірики «ああ、まだあなたを想ってる», що означає «Ох, я все ще думаю про тебе». Спостерігаємо досить просту експресивну лексику, яка виражена інтерджекцією, а саме «ああ». З контексту можна розуміти, що автор хотів передати цим вигуком стан безнадійності, коли людина глибоко вдихає повітря збираючись в чомусь признатися або констатувати факти, які можливо турбують її.

Додатково, в пісні «心変わり» спостерігається пояснення самотнього стану за допомогою метафори, а саме:

«独りになって

アヒルのように浮いてき»

У перекладі:

«Стати самотнім –

Ніби плавати як качка»

Пісня Kenshi Yonezu «Lemon», була написана автором під час найважчого періоду його життя – втрати рідної людини, а лірика та мелодія передають відчуття глибокої туги та скорботи.

Рядок з пісні «胸に残り離れない苦いレモンの匂い», що означає «Гіркий запах лимона, що не покидає мою душу» описує стан автора після розлуки з дорогою йому людиною, біль та страждання, які залишаються в його душі ніби гіркота лимона. В даному випадку, дуже цікаво та влучно охарактеризовані страждання за допомогою метафори та ототожнюванням болю за допомогою образу цитруса, який за своєю природою дійсно може приносити дискомфорт на неприємні смакові відчуття.

Наступним нашим прикладом вираження експресії в японських піснях буде робота корейської групи Stray Kids, яка активно працює на японський ринок та збагачує його своїми творчими доробками – японськими релізами. Для аналізу ми взяли пісню «Lost Me», в якій розповідається про втрату та зміни у стосунках. У ліриці виражається відчуття розчарування та невпевненості, стан, коли близькі люди насправді виявляються віддаленими та чужими, не розуміючи один одного. Ця пісня відображає емоційну складність та тяготу відносин і внутрішні переживання особи. Для огляду ми обрали такі рядки пісні:

«全ての愛に埋もりたいよ

孤独には感じたくないんだよ»

У перекладі:

«Хочу бути огорнутим всією любов'ю!

Не хочу відчувати себе самотнім!»

В обраних рядках емоційна експресивність виражається за допомогою частки ~よ, яка відповідає нашому знаку оклику. Для передачі бажання бути коханим та не відчувати себе самотнім, а саме для звернення уваги слухача, частка ~よ відіграє активну роль в описі стану людини, емоцій та почуттів.

Пісня японської групи Radwimps «前前世» стала популярною завдяки включенню її до саундтреку анімаційного фільму «Твоє ім'я» (君の名は。), який став надзвичайно відомим не лише в Японії, а по всьому світі.

Сутність пісні «前前世» полягає у розповіді про переслідування кохання через різні життя та про зв'язок між двома долями, які перебувають в паралельних вимірах часу. Тема пісні глибока та емоційна в цілому, відображає віру в непереборну силу кохання. Експресивність лірики відображається не лише в тексті, а й у потужному виконанні та у виразній мелодії.

Проаналізуємо рядок «チリチリになったって».

Ономатопея «チリチリ» має декілька значень:

- опис стану речей, які знаходяться на відстані один від одного;
- опис стану речей, які колись були єдиним цілим, але стали дрібними віддаленими частинками (можна прирівняти до пилу)

Виходячи зі значень обраної ономатопеї, фразу «チリチリになったって» можна перекласти двома способами:

1. «Стало віддаленим»
2. «Стало пилом»
3. Відповідно до концепції та тематики пісні ці два переклади можна вважати рівноправними та взаємозамінними, за умови, якщо переклад «Стало пилом» матиме переносне значення.

Проаналізувавши лірику п'яти пісень, можна сказати, що експресивна лексика та її засоби вираження, які використовуються для опису болю та страждань в музиці, є важливим інструментом передачі емоційної глибини. Ці слова та вирази в поєднанні з музичними прийомами не лише передають емоційні переживання, а й відображають внутрішній стан виконавця та його історію.

Висновки до Розділу 2

Під час дослідження експресивної лексики для вираження болю в японській мові на основі текстових матеріалів (медичний глосарій, манга «Наікуу!!») та

музичних (проаналізовано п'ять японських пісень) було виявлено різноманітність засобів виразності й емоційного відтворення як і фізичного, так і морального стану. Медичний глосарій в основному налічує звукосимволічну лексику (гітайго). Експресивна лексика манги «Наіkyu!!» значною мірою також представлена ономапоетичними словами та вигуками. Для лірики пісень більш характерним є використання метафори та порівняння. З отриманих результатів аналізу можна спостерігати, як вживання експресивної лексики є поширеним в усіх сферах людського життя. Ці дослідження підкреслюють важливість експресивної лексики в мовленні, літературі та музиці як засобу виразності та детальної інтерпретації фізичних й емоційних станів.

ВИСНОВКИ

У цьому дослідженні ми розбирали експресивну лексику на позначення болю в японській мові на основі теоретичних засад, а саме: розглянули загальні характеристики, особливості та сфери використання експресивної лексики, проаналізували явище оноματοпеї як засобу вираження експресивності, дали визначення «гітайго» та «звукосимволізм».

Теоретичні основи були підкріплені практичною роботою, де ми розглядали експресивну лексику на позначення болю на основі різних матеріалів, щоб зрозуміти її особливість використання.

Результати нашої роботи та досліджень, дають підстави зробити наступні висновки:

1. Експресивна лексика - це сукупність слів та словосполучень, що використовується для вираження емоцій, почуттів, настрою та інших внутрішніх станів особистості.

2. Експресивна лексика може бути виражена як словами, фразами так і вигуками й інтонацією.

3. Експресивна лексика в японській мові може виражатись за допомогою вживання спеціальних слів та виразів, які виражають та називають емоції і стани, вживання ідіоматичних та виразів формальності, використання звукових ефектів та ономатопей, вираження емоційності граматичними конструкціями, слів-вигуків та інтонації.

4. Явище оноματοпеї цілковито притаманне японській мовній культурі, має свої види та підвиди, один з якого є звукосимволізм.

5. Звукосимволізм - це явище в лінгвістиці, яке виражається у відображенні звуків або шумів мовними засобами. Це важливий аспект мовної експресії, він дозволяє збагатити мову за допомогою відтворення реальних звукових вражень та створювати більш деталізовані та виразні описи об'єктів чи подій.

6. Було досліджено, що біль є більш складним явищем, ніж просто фізичне відчуття. Він також включає в себе емоційний компонент, який може впливати на

наше психічне становище. Біль може спричиняти стрес, тривогу, роздратованість та інші емоційні реакції на нього, що поглиблюють страждання та змінюють загальний стан людини.

7. Порівнюючи методи передачі болю в українській та японській мовах, можемо спостерігати подібність способів його вираження. Обидві мови використовують вигуки, лексичні вирази та описові слова для передачі болісного стану. Однак для японської мови є характерним вживання звукосимволічних засобів. У японській культурі звук має значний вплив на емоційну інтерпретацію, тому звукосимволічна лексика використовується частіше для передачі болю та страждань. Таке спостереження вказує на вплив культурних та мовних особливостей на способи виразності та сприйняття болю в різних культурах.

8. Сфери вживання експресивної лексики також характеризують особливості її використання. Така лексика застосовується у медичній, медійній та рекламній сфері, літературі, музиці та кіно.

9. Проаналізувавши експресивну лексику на позначення болю в медичному глосарію, було вибрано та охарактеризовано 22 одиниці. Для кращого розуміння їхнього вживання було надано кілька прикладів використання цієї лексики у різних контекстах. Важливо зазначити, що більша частина досліджуваних одиниць виявилася звукосимволічною лексикою, що надає означенню болю звукової форми, а також було розглянуто використання описових слів та виразів для передачі інтенсивності та характеру болю. Цей аналіз дозволив краще зрозуміти способи виразності болю в медичній термінології та використання лексичних засобів для передачі важкого фізичного так і емоційного стану.

10. Проведене дослідження на основі манги "Наікуу!!" дозволило нам отримати важливі висновки щодо способів виразності болю в японській культурі. Згідно з нашим аналізом, 65% експресивної лексики, яка використовується для позначення болю в першому томі манги, припадає на оноματοпеї, відомі як гітайго. Це виглядає логічним, оскільки японська мова досить багата на такі звукосимволічні вирази, які допомагають передати інтенсивність та характер болю. Додатково, ми виявили, що 25% експресивної лексики для позначення болю в манзі "Наікуу!!"

становлять вигуки. Ці вигуки, як правило, використовуються для передачі емоційного стану персонажів та інтенсивності болю. інші 10% складають слова та граматичні конструкції, що несуть в собі емоційне забарвлення.

11. Автори пісень у своїх творах використовують різні лінгвістичні прийоми для передачі експресивної лексики, що стосується болю та страждань. З метою вивчення цього явища ми провели аналіз текстів п'яти японських пісень, спрямований на визначення найбільш уживаних методів передачі емоційного стану. Згідно з результатами нашого дослідження, найбільш поширеними способами виявилися ономапеї, метафори та порівняння.

Отримання додаткових матеріалів, аналіз та дослідження обраної теми можуть приносити практичну користь для медичної та психологічної практики, а також сприяти розумінню мовних та культурних аспектів японської мови.

要約

痛みの感覚を表現する際には、オノマトペが感情や状態を的確に伝えるための貴重な手段となる。医療用語集、漫画、曲の歌詞におけるオノマトペの使用を調査し、その特徴や特異性を詳細に分析して、日本語表現語彙の役割を明確に定義する。

論文の目標:

- 1.特に日本語における表現語彙の理論的基礎とその使用の特殊性を考察する。
- 2.感情表現におけるオノマトペ、特に義体語の役割を解明する。
- 3.テキストおよび音楽素材に基づいて、痛みを指定するための表現語彙を分析する。

追加の知識を入手し、選択したテーマを検討することは、日本語の言語的および文化的特徴の研究だけでなく、医学的および心理的活動にとっても実際的に重要である。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Ахманова. С., Потебня. О., Дідук Г.І. Відновлено з
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F>
- Кобелянська О. І. (2013) *Дослідження явища ономапоетичності в японській лінгвістиці. Мовні і концептуальні картини світу.* 45, 49-60.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_45_10.
- Кобелянська О. І., Егава, Хіроюкі (2016) *Японсько-український словник ономапоетичної лексики.* Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kobelianska_Olha/Yaponsko-ukrainskyi_tematychnyi_slovnyk_onomatopeichnoi_leksyky.pdf
- Колесник Г.М. (1978) *Мова газети в епоху НТР. Науково-технічний прогрес і мова.* Київ: Наукова думка.
- Помирча С. В. (2019) *Експресивна лексика як особливе та специфічне явище української літературної мови.* Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Острог: НаУОА.
<https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2585/2359>
- Селіванова О.О. (2008) *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми.* Полтава: Довкілля-К. <https://archive.org/details/selivanova2008/mode/2up>
- Шаповал О. В. (2020) *Міметична лексика японської мови.* Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 46 (2).
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36524/1/O_Shapoval_NVMGU_2020_I_F.pdf

- Akita K. (2016) *Grammatical and functional properties of mimetics in Japanese*. London: Routledge. [\(PDF\) Grammatical and functional properties of mimetics in Japanese \(researchgate.net\)](#)
- Dingemanse, Mark. (2012) *Advances in the cross-linguistic study of ideophones*. *Language and Linguistics Compass*. Blackwell Publishing. https://www.researchgate.net/publication/264356776_Advances_in_the_Cross-Linguistic_Study_of_Ideophones
- Hamano, Shoko. (1996-1998) *The sound-symbolic system of Japanese*. Stanford, CA: CSLI Publications. <https://ia903004.us.archive.org/21/items/soundsymbolicsys00hama/soundsymbolicsys00hama.pdf>
- Kayane, Shigeru. (2002) *The Stylistic Structures and Rules of Japanese and American Popular Songs: From an Economic Point of View*. *The Students' Journal of the Economic Association, Kanazawa University* 21: 83–96.
- Kobayashi, Kaori, Erina Kano, and Takafumi Suzuki (2013) *Quantitative Text Analysis of the Lyrics Written by Female Groups*. In *Proceedings of the 19th Annual Conference of the Association for Natural Language Processing*, 338–41. https://www.anlp.jp/proceedings/annual_meeting/2013/pdf_dir/P1-5.pdf
- Nuckolls, Janis B. (1996) *Sounds like life: Sound-symbolic grammar, performance, and cognition in Pastaza Quechua*. Oxford: Oxford University Press. <https://core.ac.uk/download/pdf/216384641.pdf>

Sharlin N. (2009) *Sounds Like...: Understanding Japanese Sound Symbolism*// Bryn Mawr College. Retrieved from <https://goo.gl/j92gog>

Suzuki, Takafumi, and Mai Hosoya. (2014) *Computational Stylistic Analysis of Popular Songs of Japanese Female Singer-Songwriters*. *Digital Humanities Quarterly* 8(1)
<http://www.digitalhumanities.org/dhq/vol/8/1/000170/000170.html>

医療用語集 (2005)、編集・発行：財団法人アジア福祉教育財団、難民事業本部

著者 古舘春一 ジャンプ・コミックス「ハイキュー!!」 (2021) 編集:株式会社 ホーム社

痛みを表す日本語のオノマトペの選択に関する一考察 —日本語話者と中国人日本語学習者の比較— 杉村 泰

<file:///C:/Users/%D0%94%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Downloads/2002.pdf>

病気やケガのオノマトペ / Japanese onomatopoeia words for illness and injury

<https://www.japady.jp/column/2022/11/22/%E7%97%85%E6%B0%97%E3%82%84%E3%82%B1%E3%82%AC%E3%81%AE%E3%82%AA%E3%83%8E%E3%83%9E%E3%83%88%E3%83%9A-japanese-onomatopoeia-words-for-illness-and-injury/>

JAPANESE ONOMATOPEIA: GIONGO, GISEIGO AND GITAIGO

<https://kotobites.wordpress.com/2017/06/18/studying-japanese-onomatopoeia/>

擬音語・擬態語の感覚尺度 (I)

<https://www.i-repository.net/contents/outemon/ir/301/301861205.pdf>

Song`s lyrics <https://open.spotify.com/>

Weblio // Japanese-English dictionary <https://ejje.weblio.jp/>